

Täysistunto

Torstai 7.11.2024 klo 16.00—20.57

9. Termit äiti ja isä säilytettävä lainsäädännössä, palveluissa ja yhteiskunnassa

Kansalaisaloite KAA 6/2024 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään tunti, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä läpi, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.14 **Sari Tanus kd:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on kansalaisaloite ”Termit äiti ja isä säilytettävä lainsäädännössä, palveluissa ja yhteiskunnassa”, ja ihan ensimmäiseksi haluaisin sanoa lämpimät kiitokset aloitteen vireillepanijoille. Vastuuhenkilöinä täällä ovat Sirpa Pursiainen-Hautala, Mia Joki, Marjut Hovi, Pasi Turunen ja Ville Auvinen, jotka ovat allekirjoittaneina, ja juuri huomasimme, että taitaa kansalaisaloitteen äiti ja ensimmäinen vireillepanija Sirpa Pursiainen-Hautala istua siellä lehterilläkin. Lämmin kiitos tästä tärkeästä aloitteesta. Ajattelen, että tässä on yksi ja ensimmäinen, joka on tätä ollut synnyttämässä, ja iso kiitos siitä.

Lämmin kiitos myös kaikille niille 63 382 allekirjoittajalle, jotka ovat kannattaneet tätä kansalaisaloitetta. Itse olen myös sen allekirjoittanut, ja sanoisin, että tämä on erittäin erittäin tärkeä ja kannatettava aloite.

Nyt kun kansalaisaloitteen vireillepanijoiden ei ole mahdollista sitä tässä salissa esitellä, ajattelin, että nostan esiin ja esittelen tätä kansalaisaloitetta:

Tässähän me allekirjoittamme ehdotamme, että eduskunta edellyttää valtioneuvostoa ryhtymään tarkastelemaan lakeja termien äiti ja isä palauttamiseksi lainsäädäntöön siltä osin kuin näitä termejä on poistettu. Lisäksi ehdotamme, että eduskunta edellyttää valtioneuvostoa säilyttämään nykyisin lainsäädännössä vielä olevat termit äiti ja isä sekä ohjamaan käyttämään termejä äiti ja isä sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä sosiaaliturvassa.

Ja minkä takia näin, perustellaan:

”Lainsäädäntöä ja sosiaaliturvaa on muutettu viimeisten vuosien aikana siten, että termit äiti ja isä on lähdetty korvaamaan muilla termeillä.

Sanat äiti ja isä ovat merkityksellisiä ja tärkeitä termejä suomalaisessa yhteiskunnassa. Sanat äiti ja isä kuuluvat suomalaiseen perhekäsitykseen. Enemmistölle suomalaisista sanat äiti ja isä ovat tärkeä osa identiteettiä. Eduskunnan tulee varmistaa, että lainsäädännössä, sosiaaliturvassa ja yhteiskunnassa säilytetään sanat äiti ja isä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

Suomessa syntyvyys on laskenut merkittävästi, ja tämä vaikuttaa huolestuttavasti Suomen työllisyyspolitiikkaan ja talouspolitiikkaan tulevina vuosikymmeninä. Tästä syystä perhekeskeisen politiikan tärkeys korostuu.

Äidiksi tulevan on tärkeää luoda tunneside syntyvään lapseen sekä valmistautua tulevaan äitiyteen. On käsittämätöntä, että näin tärkeästä asiasta kuin äitiys on haluttu riisua tunneperäinen ja uutta elämänvaihetta kuvaava sana 'äitiys' pois. Aikaisemmin Suomessa myönnettiin äitiyspäivärahaa. Tämä monille tuttu etuus on jo korvattu nimellä raskausraha.

Tämän lisäksi enenevässä määrin äidistä ja isästä on alettu käyttää nimikkeitä synnyttäjä ja siittäjä. Translaissa ja hallituksen esityksen perusteluissa translaista tämä asia korostui vahvasti. Äitinä ja isänä oleminen on muutakin kuin tekninen suoritus. Suomessa enemmistön oikeuksia ei saisi muuttaa siksi, että osa vähemmistöstä ei halua sanoja äiti ja isä käytettävän tai ei koe näitä sanoja itselleen omiksi.”

Edelleen kansalaisaloitteen teksti kuuluu: ”Todellisuutta rakennetaan osittain sanoilla ja sanojen merkityksillä. Sanat äiti ja isä kuvaavat suhdetta lapseen. Sanat myös synnyttävät ihmisissä mielikuvia ja tunteita, ja tästä syystä käytettäviin sanoihin ja termeihin tulee kiinnittää huomiota. Lapselle on lähtökohtaisesti tärkeää, että hänellä on häneen sitoutuneet vanhemmat, äiti ja isä. Vaikka tämä ihanne ei ollenkaan aina toteudu, niin isien kutsuminen siittäjiksi ei ainakaan edesauta sitä, että lähtökohtaisesti isyyteen liittyisi mielikuva sitoutumisesta uuteen perheenjäseneseen.

Kasvatuksen teorian ja tradition professorina Jyväskylän yliopistossa ja käytännöllisen filosofian dosenttina Helsingin yliopistossa toimivan Tapio Puolimatkan mukaan lapsen oikeus isään ja äitiin on ihmisoikeuskysymys. Puolimatkan mukaan lainsäädännössä vastakkain ovat lapsen oikeus isään ja äitiin ja vanhempien oikeus saada tietty status suhteelleen.

Perhe on lopulta yhteiskunnan tärkein tukijalka, ja lapsissa on kansamme tulevaisuus. Lainsäätäjän tulee huolehtia tämän tukijalan vahvuudesta omalta osaltaan. Lääketiedettä ja biologiaa ei tule korvata sukupuoli-ideologialla, vaan lapsen oikeudet äitiin ja isään tulee varmistaa myös lainsäädäntö- ja terminologiatasolla.” — Näin siis kansalaisaloite. Kiitos hyvistä perusteluista ja tärkeästä aloitteesta.

Äiti ja isä on meille jokaiselle elinehto. Riippumatta perhemuodosta tosiasia on, että yhtäkään edustajaa ei tässä salissa olisi, yhtäkään ihmistä ei tässä maailmassa taaplaisi, ellei olisi äitiä ja isää. Äiti ja isä, uuden elämän mahdollistajat. Äiti ja isä ovat merkitykseltään niin ainutkertaisia, että äiti ja isä on myös termeinä sellaisenaan säilytettävä yhteiskunnassa, sen palveluissa ja myös säädös-, asetus- ja lakiteksteissä. Lapsella on ensisijainen oikeus äitiin ja isään. On hyvä muistaa, että se on lasten ihmisoikeus.

Minulla on monia nimityksiä liittyen ammattiini, eri tehtäviini ja luottamustoimiini. Kirkkaasti arvokkain näistä kaikista on arvonimi äiti. Olen itse äärimmäisen kiitollinen, että olen saanut tulla äidiksi, saanut tulla kolmen pojan äidiksi ja nyt jo pienen pojan isoäidiksi. Kaikista tärkeistä ja arvokkaista tehtävistäni, kansanedustajuus mukaan lukien, kaikista arvokkain ja tärkein tehtävä ja nimike on äiti ja siinä rinnalla isoäiti, mummu niin kuin se minulle kuuluu. Olen tavattoman kiitollinen näistä.

Äidin ja isän arvosta ja merkityksestä voisi puhua pitkäänkin, mutta aika käy jo vähiin. Isiä ja isoisiä juhlietaan sunnuntaina, joten tässä vaiheessa lopuksi haluan toivottaa oikein hyvää isänpäivää kaikille isille ja isoisille. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

19.21 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Suomen kielen kauneimman sanan kuuluu olla osa lainsäädäntöämme. [Timo Furuholm: Niin se onkin!] Tämä sana on ”äiti”. Se valittiin vuonna 2007 Mikael Agricolan juhluvuoden kunniaksi järjestetyssä kilpailussa kiemme kauneimmaksi sanaksi sekä useissa äänestyksissä sen jälkeenkin.

Isä- ja äiti-termien säilyttämistä lainsäädännössä ajava kansalaisaloite keräsi yli 63 000 kannattajaa. Aloitteessa ehdotetaan, että valtioneuvosto ryhtyisi palauttamaan nämä sanat niihin lakeihin, joista ne on nyt poistettu, sekä turvaamaan niiden säilymisen muussa lainsäädännössä sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä sosiaaliturvassa. Pidän tätä aloitetta hyvin tärkeänä.

Piilottamalla ”isä” ja ”äiti” pyyhitään pois elintärkeä osa ihmisyyttä. Vihervasemmistohallitus keskustan avustuksella poisti viime kaudella näitä äärimmäisen merkityksellisiä sanoja lainsäädännöstä oikein urakalla. Esimerkiksi äitiys- ja isyyslait yhdistettiin vanhemmuuslaiksi ja tehtiin translain muutos. Pienen vähemmistön ja harvinaisten yksityis- ja erityistilanteiden vuoksi riistettiin koko kansakunnalta sen tulevaisuuden kannalta kaikkein tärkeimmät termit. Termien todellinen sisältö ei ole korvattavissa. Sanoja vaihtamalla ei voida myöskään selittää pois niitä biologisia tosiasioita, että vain nainen voi synnyttää ja jokaisella lapsella on ja voi olla vain yksi isä ja vain yksi äiti. Nykyinen hallitus on onneksi jo osoittanut täysin toisenlaista suhtautumista. Kun vanhemmuuslakiin tehtiin tarvittavia äitiyden vahvistamiseen liittyviä muutoksia viime syksynä, puhuttiin äidistä rohkeasti äitinä.

Elämme ajassa, jossa syntyvyys on historiallisen matalalla tasolla ja meidän todellakin tulisi tehdä kaikkemme perhekeskeisyyden ja vanhemmuuden tukemisen eteen. [Timo Furuholmin välihuuto] Kuten aloitteessa hienosti tuodaan esiin, sanat ”äiti” ja ”isä” ovat tunnepitoisia termejä, jotka kuvaavat suhdetta lapseen. ”Äiti” ja ”isi” on usein lapsen ensimmäinen sana, koska suhde äitiin ja isään on lapselle kaikkein tärkeintä, nimenomaan suhde molempiin biologisiin vanhempiin, aina kun se on mahdollista. Tätä korostetaan myös YK:n lasten oikeuksien sopimuksessa. Siellä sanotaan, että lapsella on oikeus tuntea vanhempansa ja olla heidän hoidettavanaan. THL:n mukaan äidin vahva kiintymyssuhde lapseen ja sosiaalisen verkoston tuki vaikuttavat hyvin positiivisesti pikkulapsen hyvinvointiin sekä fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kehitykseen, esimerkiksi turvallisuudentunteeseen sekä tasapainoisen tunne-elämän ja hyvän käyttäytymisen kehittymiseen, ja raskausajan kiintymyssuhteella on tutkitusti suuri merkitys lapsen kehitykselle.

Päätäjänä me kaikki olemme tärkeässä roolissa luomassa yhteiskunnallista ilmapiiriä ja vaikuttamassa siihen, millä tavalla asioista puhutaan ja millä tavalla vanhemmuus koetaan. Nostammeko esiin äitiyden arvostamista ja läsnä olevan isän merkitystä vai lähdemmekö vihervasemmistolaiseen woke-ideologiaan mukaan loukkaantuneiden pelossa mummisemaan epämääräisesti synnyttäjistä ja siittäjistä — tai pahimmillaan vapaaehtoisesta lapsettomuudesta ilmastotekona?

Ensi sunnuntaina on isänpäivä. Haluan toivottaa lämpimästi onnea kaikille isille. Ja jos tämä kehitys jatkuisi samalla linjalla, tulee mieleen kysymys, saammeko kohta enää edes liputtaa äitienpäivän ja isänpäivän kunniaksi. Kielletäänkö opettajia käyttämästä niitä sanoja samalla tavalla kuin poika- ja tyttö-termejä on nyt alettu syrjiä? En lainkaan ihmettelisi, jos näin ajan myötä kävisi, mikäli emme nyt käännä suuntaa.

Arvoisa puhemies! Lämmin kiitos tämän aloitteen tekijöille asian nostamisesta yhteiskunnalliseen keskusteluun. — Kiitos. [Timo Furuholm pyytää vastauspuheenvuoroa]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vastauspuheenvuoro, edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

19.26 **Timo Furuholm vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun tässä nyt mainittiin vihervasemmisto ja se, että me teemme sitä ja tätä, niin on nyt pakko nostaa esiin, kun mainittiin myös tämä vanhemmuuslaki, että siinä laissa mainitaan 30 kertaa ”isä”. Se selviäisi, jos sinä — anteeksi, ei sinutella — te, edustaja Garedeu, googlaisitte vanhemmuuslain ja etsisitte sitten näitä sanoja sieltä, että tällaisista muutosta ei ole tapahtumassa.

Ja kun te nyt puhuitte perhemyönteisyydestä, niin tämä hallitus, teidän hallituksenne, leikkaa lapsikorotukset työttömyysturvasta, leikkaa sote-palveluista. Se luo sellaista näköalattomuutta, että se vaikuttaa siihen, ryhdytäänkö tässä maassa vanhemmaksi tai halutaanko tässä maassa vanhemmaksi. Tämä vihervasemmiston syyttely nyt tästä syntyvyysongelmasta on kyllä monella tapaa aika hassua. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Varsinainen puheenvuoro, edustaja Keskisarja.

19.27 **Teemu Keskisarja ps:** Arvoisa puhemies! Aikuiset kollegat, jotka kerran olitte vauvoja! Juuri noin kuin edustaja Garedeu äsken lausui: ”äiti” on tutkitusti kaunein sana ja ”isä” lähes yhtä kaunis. Kielen kauneus sykkii sydäimestä ja merkityksestä, rakkaudesta. Rakkauksia on monia. En nyt tarkoita vähemmistöjä sateenkaaren alla enkä enemmistöjäkään, vaan antiikin ja Raamatun rakkauslajeja: agape, storge, filia, eros. Nykyinen kulutususkontomme jumaloi erosta. Seksi on muoti-ideologioiden suursuosikki, liekö se kaiken a ja o? Ei — edelle pyhittyköön äidin ja isän rakkaus, kaikkivoipaisin kiintymys, joka säteilee isovanhempiin, adoptioihin, hoivaajiin, huolenpitäjiin. Ilman sitä perusrakkautta Homo sapiens olisi kuollut sukupuuttoon jo luolissa ja savutuvissa. Isä ja äiti ovat ihmisyyden ydintä. Eloönjäämisen kannalta seksuaalinen identiteetti on pikku kutkus.

Perimmäisiä kysymyksiä, kuunnelkaapa! Ei kai seinähulluinkaan lainsäätäjä, vähämielisinkään viranomainen ronki termeillään isyyttä ja äitiyttä? Jaa-a, me elämme seinähulluja aikoja. Synnytyssairaaloissa leviää sukupuolineutraali vauvakortti, todellakin. Sanaston rumentaminen on perversio, ei harmitonta ilveilyä vaan luonnonlakien väärentämistä ja biologian kiistämistä. Haikara pesiytyy uuskieleen ja munii kromosomeista riippumatta.

Poistuvatko isä ja äiti pykälistä sekä virkakielestä joskus? Ja mitä sitten? Teksteihin lentää satuolento, sukupuoleton keinovanhempi, joka äheltää uuden elämän alun rektumistaan. Suomineito ja suomipoika palleroinen kaipaavat äidinkieleensä eheytyshoitoa. Sitä tarjoilee täysjärkinen kansalaisaloite. Kiitos ja kumarrus.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

19.31 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt puhuu neljän tytön isä. Haluan kiittää kansalaisaloitteen laatijoita siitä, että ovat nostaneet esiin tämän tärkeän asian. Kiitos.

Termit ”äiti” ja ”isä” eivät ole pelkkiä sanoja. Ne ovat suomalaisille hyvin merkityksellisiä ja kuvaavat jotain syvää ja henkilökohtaista. Ne kertovat perinteisestä perhemallistamme ja vanhemmuuden roolista, jotka ovat olleet tärkeä osa yhteiskuntaamme ja kulttuuriamme sukupolvien ajan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

Olen vahvasti sitä mieltä, että meidän on varmistettava näiden käsitteiden säilyttäminen lainsäädännössä — siellä, missä ”äiti” ja ”isä” ovat tarkoituksenmukaisia — ja niiden tulee pysyä käytössä ja palautua sinne, missä ne on jätetty syrjään. Näiden käsitteiden säilyttäminen on tärkeä osa sitä arvopohjaa, jota me kokoomuksessa haluamme tukea ja vahvistaa.

Ymmärrän, että perhemuodot ovat moninaistuneet ja laki tarvitsee joustavuutta palvelukseen kaikkia perheitä. Siksi on perusteltua, että laissa käytetään rinnakkaisia ja sukupuolineutraaleja termejä niissä tilanteissa, joissa ”äiti” ja ”isä” eivät riitä kattamaan perhemuotojen moninaisuutta. Nämä lisäykset eivät kuitenkaan saa viedä tilaa perinteisiltä käsitteiltä. Näin voimme varmistaa, että lainsäädäntö tarjoaa jokaiselle perheelle oman tunnistettavan ja arvokkaan paikkansa yhteiskunnassamme. ”Äiti” ja ”isä” ovat käsitteitä, jotka kantavat mukanaan syvää arvostusta ja kunnioitusta, ja on meidän tehtävämme pitää huolta siitä, että ne säilyvät lainsäädännössämme ja yhteiskunnassamme.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä kansalaisaloite muistuttaa meitä siitä, että suomalaisten toiveet perinteisten perhearvojen säilyttämisestä ovat voimakkaat ja vahvat. Meidän tulee kuunnella ja ymmärtää tämä toive ja toimia sen mukaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Päivi.

19.33 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Minä myös osaltani kiitan kansalaisaloitteen tekijöitä tarttumisesta tähän tärkeään aiheeseen. ”Äiti” ja ”isä” ovat ensimmäisiä sanoja, joita lapsi oppii. Ne tarttuvat luontevasti varhaislapsuuden ympäristöstä mukaan, ja niiden merkitys on pienelle lapselle intuitiivinen. Niiden kautta osoitetaan rakkautta ja luottamusta vanhempiin, kun muu sanavarasto ei vielä siihen riitä. Niiden voidaan ajatella olevan käsitteinä ihmisille läheisimpiä, ja niin kuin täällä on todettu, ”äiti” on aikanaan välttämättä suomen kielen kauneimmaksi sanaksi.

Pyrkimys poistaa nämä sanat lainsäädännöstä esimerkiksi yhdistämällä äitiys- ja isyyslait vanhemmuuslaiksi, niin kuin tehtiin edellisellä vaalikaudella, on ongelmallinen, ja kansalaisaloite kiinnittää huomion aivan oikeaan asiaan. Pohjimmiltaan on kyse siitä, että lainsäädännön tulisi parhaalla mahdollisella tavalla vastata todellisuutta, tässä tapauksessa sitä, että lapsella on isä ja äiti. Lakiteksti muuttuu vaikeaselkoisemmaksi, tulkinta hankaloituu ja intuitiivisesti selvät asiat hämärtyvät, kun sanastoa muutetaan ideologisista syistä. Kun universaalisti selkeitä käsitteitä ei enää syystä tai toisesta haluta käyttää, on seurauksena aina kömpelömpää ja vaikeaselkoisempaa, ideologisesti värittyä kapulakieltä.

Sanat, joita käytämme, määrittävät myös sitä, miten maailmaa hahmotamme. Vanhemmuus ei todellakaan ole vain tekninen suoritus, jota voitaisiin kuvailla esimerkiksi termeillä ”siittäjä” ja ”synnyttävä” tai ”äidin kumppani”. Esimerkiksi nimike ”isä” on yhä useammin korvattu muulla ilmaisulla. Vaikkapa synnytyssairaalassa synnytyksen yhteydessä käytetään nimikettä ”kumppani”. Isä määritellään tässä vähättelevällä tavalla vain suhteessa äitiin, ei suhteessa lapseen. On kuitenkin tärkeää alusta lähtien myös käytettyjen nimikkeiden kautta vahvistaa isän suhdetta lapseen, niin että hän ei tule sinne synnytyssairaalaan äidin kumppanina vaan lapsen isänä. Erityisesti lähestyvän isänpäivän merkeissä tämäkin on syytä mainita.

Perheet muodostavat koko yhteiskuntamme pohjan ja tuen, ja ajattelen, että tällaisena aikana, jolloin kärsimme vauvapulasta ja syntyvyys on aivan pohjalukemissa, matalamalla tasolla kuin 250 vuoteen, tarvitsemme myönteisiä viestejä äitiydestä ja isyydestä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

Suomalaiset isät ja äidit ansaitsevat kaiken arvostuksen, tunnustuksen ja tuen myös lainsäätäjien puolelta. Isien ja äitien erityistä tehtävää ei siis tule häivyttää sukupuolineutraalin ideologian alle. Joten jaan kansalaisaloitteen tekijöiden huolen ja tilannekuvan: jokaisella lapsella on isä ja äiti, ja tämän tulee näkyä myös lainsäädännössämme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

19.37 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme kansalaisaloitetta, joka on otsikoitu seuraavasti: ”Termit äiti ja isä säilytettävä lainsäädännössä, palveluissa ja yhteiskunnassa.” Mitä tästä pitäisi ajatella? Maassamme ovat saaneet jalansijaa pimeyden voimat, kun tällaisia itsestäänselvyyksiä joudutaan peräämään kansalaisaloitteen voimin. Yhteiskunnallinen keskustelu on jo vuosia sitten kääntynyt aivan vinksahaneeseen suuntaan, kun marginaaliporukat ovat saaneet johtaa keskustelua valtamedioissa.

”Äiti” eli pohojalaasittain ”äitee” on sana, jonka kuulemiseen ei koskaan kyllästy. Sain itse kokea äitiyden onnea vasta nelikymppisenä, ja esikoiseni syntyi toukokuussa äitiensä päivää edeltävällä viikolla. Olihan se hieno tunne viettää ensimmäistä äitiensä päivää. Äitiensä päivää on sittemmin vietetty näihin päiviin asti, ja sen tiedän varmuudella sanoa, etten koskaan haluaisi kuulla lasteni kutsuvan minua synnyttäjäksi, saati kohdulliseksi. En myöskään hyväksyisi sitä, että lapseni sanoisivat isäänsä siittäjäksi.

Muistan, kun koulumaailmassa alkoi isänpäiväkorttien tekeminen hiipua. Perusteluna oli se, että kaikilla ei ollut isää. Tässäkin mentiin vähemmistöjen ehdoilla. Jos jollakin oletettiin olevan kurjempaa kuin toisella, olkoon sitten kaikilla solidaarisesti kurjaa. Ne isäliseltäkään lapset eivät saaneet tehdä sitä isänpäiväkorttia, ettei se yksi isätön luokassa vain pahoita mieltään, vaikka olisi voinut tehdä sen kortin vaikka isoisälleen tai — kuten laulussa sanotaan — alakerran Ramille.

Kannatan aloitteen henkeä, sillä aloitteessa kuvatun kaltaisissa uudistuksissa on pohjimiltaan kyse ennen kaikkea sukupuolineutraalista uuskielestä. Äitiyspäiväraha on nykyisin raskausraha ja isyys- ja äitiysraha-nimikkeitä ei enää tunneta. Tällä viedään samalla eteenpäin sitä ajatusta kaikkialle, että biologinen sukupuoli ei määritä ihmisen sukupuolta millään tavoin. Äiti voi olla siittäjä, isä synnyttävä, setä voi olla tati, tai miten päin nyt hyvänsä, kunhan sukupuolikokemus vain on kohdillaan. Aamulla voi peiliin katsoessaan tarkistaa, mikä sen päivän sukupuolifililis on, niin että voi esimerkiksi uimahallissa valita mieheisensä pukuhuoneen.

Mikä voisi olla arvokkaampi titteli maailmassa kuin äiti tai isä? Se on paljon hienompi ja merkityksellisempi kuin kansanedustajan, ministerin tai Amerikan presidentin titteli. Sanat ”äiti” ja ”isä” ovat sanoina hyvin tunteita herättäviä, ja ne kuvaavat suhdetta lapseen. Miksi ihmeessä jonkun pienen marginaaliryhmän toiveiden mukaisesti valtaväestön tulisi luopua näistä arvokkaista titteleistä?

Arvoisa puhemies! Tavan kansalaiset saivat keväällä 2023 seurata televisiosta keskustelua siitä, kuka saa vaihtaa sukupuolta ja kuinka usein. On jo itsessään täysin nurinkurista, että sukupuoli on pelkistetty Suomen lainsäädännössäkin kokemusperäiseksi ja virallisiin papereihin ilmoitusluontoiseksi asiaksi. Löysin Digi- ja väestötietoviraston sivuilta tiedonannon, joka kertoo, missä henkisessä alennustilassa maamme on, lainaus: ”Jos äidin aviopuolison sukupuoleksi on syntymässä määriteltä mies ja hän on siittänyt lapsen, hänet vahvistetaan tämän isäksi, vaikka hän olisi oikeudellisesti sukupuoleltaan nainen.” Ei tarvitse ihmetellä, että syntyvyys on Suomessa laskenut, kun jo lasten ja nuorten päät pan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

naan aivan sekaisin sukupuoli-ideologialla, jolla ei ole biologian kanssa mitään tekemistä. Perhearvot on heitetty romukoppaan, ja siihen pitäisi vielä saada päälle koko vanhemmuutta kuvaavien sanojen totaalinen mylläys. Terapiatavalle on kysyntää entistä enemmän.

Arvoisa puhemies! Ensi sunnuntaina Suomessa vietetään isänpäivää. Tuolloin moni isä kuuntelee makuuhuoneen oven takaa kuuluvia kuiskimisia, kun lapset malttamattomina haluavat päästä esittelemään piirustuksiaan, korttejaan ja lahjojaan. Se on se päivä vuodesta, kun isä on kuningas, laumansa johtaja ja rakas vanhempi ja puoliso — lippu salkoon ja juhlat alkakoot. Isät ja tietenkin keväisin äidit ovat päivänsä ansainneet, eikä se ole keneltäkään pois. Oikein hyvää isänpäivää kaikille Suomen isille ja isoisille! Ja lämmin kiitos tämän kansalaisaloitteen tekijöille. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

19.43 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos aktiiviselle kansalaisjoukolle tästä hyvästä aloitteesta, jossa esitetään, että termit ”isä” ja ”äiti” on säilytettävä lainsäädännössä, palveluissa ja yhteiskunnassa.

Jokaisella meistä on isä ja äiti. Lisäksi totean, että isä on mies ja äiti on nainen. Yksinkertaisia asioita, jotka olivat itsestäänselvyyksiä koko ihmiskunnan historian ajan aina viime hallituskauteen asti. Viime hallituskauden aikana ja keskustan mahdollistamana meidän vihervasemmistomme poisti termit ”isä” ja ”äiti” lainsäädännöstämme. [Jessi Jokelainen: Ei pidä paikkaansa!] Tämä toteutettiin, koska vasemmiston keksimät uudet ihmisryhmät yhteiskunnassamme eivät kokeneet termejä omikseen. Tämä käsittelyssä oleva kansalaisaloite haluaa palauttaa äidin ja isän termit lainsäädäntöön siltä osin kuin näitä termejä on poistettu. Aikaisempi lainsäädäntö muutettiin, jotta äiti- ja isä-termit voitaisiin korvata muilla termeillä. Esimerkiksi lapsen äidin kohdalla on puhuttu synnyttäjistä ja isästä on puhuttu siittäjänä. Lisäksi äitiyspäiväraha on vaihdettu raskausrahaksi.

Arvoisa rouva puhemies! Äitinä ja isänä oleminen on muutakin kuin tekninen suoritus. Usein pienen lapsen ensimmäinen sana on juurikin ”äiti” tai ”isä”. Tällä on suuri merkitys äitiydessä ja isyydessä erityisesti ensimmäistä kertaa isäksi ja äidiksi tulevilla. Se on lapsen oikeus. Myös itse olen kiitollinen siitä, että saan olla Tuomakseni äiti, ja se onkin ollut suurin tehtäväni, kehitykseni ja oppimiseni jo 26 vuoden ajan.

Suomessa enemmistön oikeuksia ei saisi muuttaa siksi, että osa vähemmistöstä ei halua sanoja ”äiti” ja ”isä” käytettävän tai ei koe näitä sanoja itselleen omaksi. Perhe on kuitenkin yhteiskunnan tärkein tukijalka, ja lapsissa on kansamme tulevaisuus. Lainsäätäjän tulee huolehtia tämän tukijalan vahvuudesta omalta osaltaan. Lääketiedettä ja biologiaa ei tule korvata sukupuoli-ideologialla, vaan lapsen oikeudet äitiin ja isään tulee varmistaa myös lainsäädäntö- ja terminologiatasolla. Kouluissakin meillä on oppiaineena äidinkieli, ja se siellä pysyköön korostamassa arvokasta suomalaista kulttuuria. ”Äiti” on valittu myös suomen kauneimmaksi sanaksi.

Arvoisa rouva puhemies! Lainsäädäntöön tulee palauttaa sanat ”äiti” ja ”isä” niiltä osin kuin ne on lainsäädännöstä poistettu.

Haluan tässä yhteydessä jo ennakoon toivottaa kaikille isille sekä isoisille hyvää ja antoisaa isänpäivää. Isyys on kunniallinen ja arvokas tehtävä. Toivon kaikille isille jaksamista, voimia tärkeässä tehtävässäne lapsienne kasvamisessa, kehittämisessä ja oppimisessa hyvään elämään. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jokelainen.

19.47 **Jessi Jokelainen vas:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitän kansalaisaloitteen laatijoita ja allekirjoittajia. Kansalaisaloitteet ovat keskeinen demokratian väline, ja olen iloinen siitä, että tätä välinettä käytetään, riippumatta siitä, onko aloite juuri minun mielestäni kannatettava vaiko ei.

Tämän käsittelyssä olevan kansalaisaloitteen osalta minun on vaikea nähdä, mikä on se lainsäädännöllinen tai yhteiskunnallinen ongelma, jota aloitteella pyritään ratkaisemaan, tai miten esitetty aloite tämän ongelman tosiasiallisesti ratkaisisi. Termit ”äiti” ja ”isä” eivät nimittäin ole poistuneet lainsäädännöstä. Tällaisia hankkeita ei liene myöskään vireillä. Tässä nyt on kuultu useampi hallituksen edustajan puheenvuoro, jossa on ilmaistu huolta ”äidin” ja ”isän” poistumisesta käyttämästämme kielestä.

Arvoisa rouva puhemies! Jos hallitus on haluton näitä sanoja poistamaan, kuka ne silloin kieltää? Nähdäkseni tässä nyt niin ikään nyrkkeillään varjoja vastaan.

Aloitteessa viitatus syntyvyyden laskun kääntäminen edellyttää lapsimyönteistä politiikkaa. On todellinen ja kipeä ongelma, että vastentahtoinen lapsettomuus koskettaa monia suomalaisia. Yhteiskunnan on tuettava vanhemmuutta, perheitä ja lapsen oikeutta vanhempiinsa riippumatta perheiden kokoonpanosta ja vanhempien sukupuolesta. Syntyvyys-haasteet eivät johdu, ole riippuvaisia, saati ratkea semantiikalla ja sanatason moraalihuolestumisella. Lähtökohtaisestikaan en näe, että tällä kansalaisaloitteella olisi läpi mennessäänkään minkäänlaista vaikutusta Suomen syntyvyyskehitykseen.

Lainsäädännön on oltava syrjimätöntä. Perheiden moninaisuuden tunnistaminen edistää lapsen oikeuksia ja perheiden hyvinvointia. Toisin kuin aloitteissa vihjataan, tämän edistäminen ja kaikenlaisissa perheissä elävien lasten oikeuksien turvaaminen eivät ole pois kenenkään muun oikeuksista. Jokainen saa edelleen nykytilassamme puhua ”äidistä” ja ”isästä” täysin vapaasti, mikäli sen kokee omakseen ja itselleen tärkeäksi. Se on täysin sallittua jatkossakin. Vanhemmuuden sisältöä, ihmisen identiteettiä tai vanhemman henkilökohtaista suhdetta lapseen ei määritellä lainsäädännöllä. Toivon mukaan kenenkään kokemus itsestään vanhempana ei riipu ensi sijassa lakikielisisistä termeistä säädöksissä, joita tavallinen kansalainen tuskin kovin usein lukee.

Siltä osin kuin aloite ei koske lainsäädäntöä vaan viranomaisten tai palvelujen ohjaamista käyttämään tiettyjä termejä, kyse ei ylipäätään liene eduskunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvasta seikasta tai asiasta, jota voidaan kansalaisaloitteella esittää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

19.50 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Pakko todeta alkuun, että kyllä tämä käynnissä oleva keskustelu on siinä mielessä aika arvoton, että eihän se tunnista yhteiskunnassamme olevaa moninaisuutta. Samaan aikaan se ei tunnista sitä, että meillä on monia täällä, jotka ovat vastentahtoisesti lapsettomia, ja kun he tätä keskustelua nyt kuuntelevat, niin ei tämä heille kyllä arvostusta osoita. Ja vielä ehkä lisää tähän sen, että onko jotenkin muisti mennyt sieltä oikeasta reunasta, kun täällä ollaan nyt näin huolissaan, vaikka te olette vallassa, teidän hallituksenne, kun silti on näin suuri pelko siitä, että täältä pyyhkitään ”äitiä” ja ”isää” lainsäädännöstä pois. Tämä on vähän kimurantti tilanne ymmärtää nyt ainakin tällaiselle yksinkertaiselle edustajalle kuin minä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistoliitolle demokratian puolustaminen on kunniasasia, ja kansalaisaloite on yksi tärkeimmistä tavoista, joilla tavalliset ihmiset voivat vaikuttaa yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Se on hieno ja arvokas instituutio, jota olemme halunneet kehittää eteenpäin. Olemme myös pitäneet kiinni siitä, että kaikki yli 50 000 allekirjoitusta keränneet aloitteet saavat asiallisen ja reilun käsittelyn eduskunnassa myös silloin, kun eduskunnan kokoonpano vaihtuu vaalien jälkeen.

Arvoisa rouva puhemies! Tänä käsittelyssä oleva kansalaisaloite herättää kuitenkin kysymyksen, mikä todellinen ongelma tässä nyt yritetään ratkaista. Aloitteessa ei tunnu olevan selkeää osoitusta siitä, että suomalaisten arki olisi huonontunut, koska jotkin tietyt lainsäädännön termit ovat muuttuneet. Termit ”äiti” ja ”isä” eivät ole kadonneet lainsäädännöstä. Itse asiassa näitä sanoja käytetään edelleen monissa säädöksissä aivan kuten ennenkin. Pelko siitä, että vanhemmuuden peruskäsitteitä olisi tarkoitus pyyhkiä pois, on siis perusteeton, ellei tämä hallitus ala niitä nyt pois pyyhkimään.

Syntyvyyden laskuun viittaaminen aloitteessa on aivan oikea ja todella tärkeä huomio, mutta ratkaisut tähän ongelmaan ovat monimutkaisempia kuin yksittäisten termien muuttaminen lainsäädännössä. Lapsimyönteinen politiikka on se, mitä tarvitsemme. Sen sijaan, että täällä pelätään käsitteiden katoamista, pitäisi meidän luoda olosuhteet, joissa perheet voivat hyvin ja vanhemmuutta tuetaan kaikin mahdollisin tavoin. Tämän tavoitteen edistäminen on tärkeää kaikille riippumatta siitä, mitä sukupuolta vanhemmat ovat tai millaisista perheistä lapset tulevat. Ja tätä on syytä jokaisen tässä salissa reflektoida, minkälaisista on tämän hetken hallituspolitiikka perheiden näkökulmasta.

Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että lakimme ovat reiluja ja kohtelevat kaikkia tasa-arvoisesti, eivät syrji eivätkä lokeroi — tunnistamme, että perheet ovat monimuotoisia, ja tämä ei ole uhka kenellekään. Päinvastoin, kun kaikki perheet saavat tukea, lapsen oikeudet toteutuvat paremmin. Lapsen etu on meille kaikille tärkeä, ja sen edistäminen ei vie keneltäkään pois mitään. Vanhemmuuden merkitys, ihmisen syvä identiteetti ja vanhemman suhde lapseen eivät riipu siitä, mitä sanoja käytetään laissa, ja uskon, että se on jokaiselle meistä itsestäänselvää, tai ainakin sen pitäisi olla.

Aloitteessa on ikävä kyllä virheellisiä väitteitä. Ei ole totta, että laeissamme olisi otettu käyttöön karkeita termejä, kuten ”synnyttävä” tai ”siittäjä”. Esimerkiksi vanhemmuuslaki vuodelta 2023 on vain tarkentanut säädöksiä niin, että sama laki kattaa molemmat vanhemmat tasa-arvoisesti. Myös perhevapaaudistus on antanut molemmille vanhemmille mahdollisuuden nauttia vapaista tasavertaisesti, eli ei ole erikseen isyys- ja äitiysvapaata. En saa tätäkään huonoksi asiaksi käännettyä, vaikka kuinka yrittäisin.

Lopulta herää kysymys siitä, mitä tämä kansalaisaloite oikeastaan edes esittää. Lainsäädäntöön tarvitaan konkreettisia ja selkeitä esityksiä, mutta tässä ei sellaista ole, eikä viranomaisten ohjeistaminen tietyllä tavalla kuulu eduskunnan valtuuksiin.

Arvoisa rouva puhemies! Sanat toki merkitsevät, mutta vielä enemmän merkitsevät oikeudenmukaisuus, lapsen etu ja perheiden hyvinvointi. Meidän tehtävämme täällä on pyrkiä siihen, että jokainen lapsi kasvaisi rakastavassa ja turvallisessa ympäristössä, että jokaisen vanhemman voimat riittäisivät välillä kovinkin rankaksi käyvän vanhemmuuden parissa. Siksi vasemmistoliitto seisoo vankasti sen takana, että lainsäädäntömme palvelee kaikkia perheitä ja varmistaa tasa-arvoiset oikeudet jokaiselle suomalaiselle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

19.55 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteen allekirjoittajat ovat huolissaan äiti- ja isä-nimien korvaamisesta eri asiayhteyksissä toisilla nimillä. Lämmin kiitos tästä aloitteesta.

”Äiti” ja ”isä” ovat korvaamattomia nimiä — juhlimmehan vuosittain myös äitiensäpäivää ja isänpäivää, joista jälkimmäistä jo tulevana sunnuntaina 10.11. Onnea kaikille isille ja isoisille!

Mikä voisi olla lapselle tärkeämpää maailmassa kuin omat vanhemmat: äiti ja isä. Vanhemmuutta on monenlaista: on ydinperheitä, yksinhuoltajia ja yhteishuoltajia. Käytännössä vanhemmuus—lapsi-suhde kestää läpi elämän, sen eri vaiheineen. Tulee aika, jolloin huoltosuhde kääntyy toisinpäin: lapset ja lastenlapset huolehtivat puolestaan omista vanhemmistaan ja isovanhemmistaan, kun heidän voimavaransa käyvät vähiin ja ikääntyminen etenee. Lasten ja heidän vanhempiansa suhteen soisi säilyvän hyvänä läpi elämän, toinen toistaan auttaen ja tukien. Vaikka ydinperhe olisikin särkynyt jossain vaiheessa lapsen elämää, ovat isä ja äiti olleet kuitenkin olemassa ainakin lapsen syntyhetkellä. Sijaan on voinut tulla myöhemmin myös bonusvanhempia tai sijaisvanhempia, mutta oma biologinen isä tai äiti on kuitenkin ollut se elämän lähtökohta. Monelle sijoitetulle lapselle kasvatustavan vanhemmat muodostuvat niin läheisiksi ja tärkeiksi, että lapset kutsuvat heitä äidiksi ja isäksi, vaikka omatkin vanhemmat ovat olemassa. Biologinen vanhempi on olemassa, vaikka tie äidiksi ja isäksi olisikin ollut erilainen, esimerkiksi lahjoitetusta sukusolusta syntyneillä lapsilla, ja vaikka kasvatustavan vastuu ja lapsen elämän ovat rakentaneet perheen lapselle tarjonneet rakastavat vanhemmat.

Perherakenteiden monimuotoisuus ei tee kuitenkaan ydinperheestä vähemmän tärkeää. Tänä päivänä meidän tulisi kannustaa perheitä lastenhankintaan. Äitiyden ja isyyden kätkeyminen kiertoilmauksien taakse ei tue tätä tavoitetta. Äidin ja isän merkitys lapsen elämässä ei ole hävinnyt mihinkään. Tärkeintä, mitä vanhemmat voivat lapselleen antaa, on olla äiti ja isä lapsen elämässä ja taata turvallinen ja tasapainoinen kasvuympäristö lapselle.

Lainsäädäntö mukautuu erilaisiin perhemalleihin, olipa se sitten kahden äidin tai isän perhe. Enemmistön oikeuksia ei saisi muuttaa vain siksi, että osa vähemmistöstä ei halua sanoja ”äiti” tai ”isä” käytettävän tai ei koe näitä sanoja itselleen omaksi. Suurelle osalle perheistä ja lapsista nämä sanat ovat juuri rakkaita.

Arvoisa puhemies! Vanhemman rakkaus omaan lapseensa on tärkeintä maailmassa. Rakkaus omiin vanhempiin kestää myös koko eliniän. Äiti ja isä, elämäntuojat. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

19.59 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on kansalaisaloite, jossa ehdotetaan, että eduskunta edellyttää valtioneuvostoa ryhtymään tarkastelemaan lakeja termien ”äiti” ja ”isä” palauttamiseksi lainsäädäntöön siltä osin kuin näitä termejä on poistettu. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan, että eduskunta edellyttää valtioneuvostoa säilyttämään nykyisin lainsäädännössä vielä olevat termit ”äiti” ja ”isä” sekä ohjaamaan käyttämään termejä ”äiti” ja ”isä” sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä sosiaaliturvassa.

Tämän kansalaisaloitteen on allekirjoittanut yli 63 000 suomalaista. Se on valtava joukko ihmisiä, jotka haluavat ja toivovat, että suomalaisessa lainsäädännössä puhutaan jatkosakin lasten vanhemmista oikeilla termeillä — eli äidistä äitinä eikä synnyttäjänä ja isistä isinä eikä siittäjinä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

Maailma ja Suomi eivät ole sukupuolineutraaleita, vaikka joku pieni marginaaliryhmä sitä toivoo ja kovasti yrittää ajaa. ”Äiti” ja ”isä” eivät ole vain sanoja, vaan niillä on suurempi painoarvo ja merkitys, eikä niitä tule häivyttää pois, oli kyse sitten arkikielestä saati lainsäädännöstä. Monelle lapselle ”äiti” on ensimmäisiä sanoja, joita oppii sanomaan.

Vaikka yhteiskunnassa on ollut ja tulee aina olemaan erilaisia perheitä ja perhemuotoja eikä kaikissa välttämättä ole läsnä toista vanhempaa, äitien ja isien olemassaolo ei silti katoa mihinkään. Heitä on aina ollut ja tulee jatkossakin olemaan. Vanhemmuus on jotain erityistä, jota kaikki eivät saa kokea, vaikka haluaisivat. Äitinä ja isänä oleminen on jotain niin erityistä ja ainutlaatuista, ettei sitä kokemusta voi korvata muuttamalla sanoja esimerkiksi synnyttäjiksi tai siittäjiksi. Ja miltä sekin nyt kuulostaisi, jos tulevana sunnuntaina, isänpäivänä, lapset toivottaisivat isälleen hyvää siittäjän päivää? [Timo Furuholm: Oh my God!]

Puhumalla äideistä ja isistä puhumme samalla vanhemmuuden merkityksestä ja sen erityisistä rooleista. Maailma muuttuu ajan saatossa, se on selvää. Silti haluan nähdä, että tulevaisuudessa tietyt asiat ja perinteet säilyvät. Sanat ”äiti” ja ”isä” on yksinkertaisesti säilytettävä niin arkikielessä kuin lainsäädännössä, ja meidän päättäjien on puolustettava näiden sanojen käyttöä.

Haluan kiittää lämpimästi kansalaisaloitteen tekijöitä ja sen allekirjoittaneita. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

20.02 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja.

Tässä kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että valtioneuvosto palauttaisi äiti- ja isä-termit takaisin lainsäädäntöön niiltä osin kuin termejä on poistettu ja korvattu muilla termeillä. Samoin tässä kansalaisaloitteessa korostetaan, että Suomessa enemmistön oikeuksia ei saisi muuttaa siksi, että osa vähemmistöstä ei halua käyttää äiti- ja isä-sanoja eikä koe sanoja itselleen omiksi.

Sinänsä tämä kansalaisaloite on erittäin tärkeä ja arvokas asia, kiitos siitä tekijöille. On kuitenkin hyvä muistaa, että lainsäädäntömme sisältää yhä paljon äiti- ja isä-viittauksia. Viime vaalikaudella kumottiin isyyslaki ja äitiyslaki ja ne yhdistettiin uudeksi vanhemmuuslaiksi. Samoin termit ”äitiysraha” ja ”isyysraha” muutettiin vanhempainrahaksi, koska niitä voidaan maksaa myös henkilölle, jolle on luovutettu vanhempainrahapäiviä. Vanhempainpäivärahaa myönnetään puoliksi, ja niitä jompikumpi vanhemmista voi luovuttaa myös toiselle. Ajattelen niin, että ei terminologia ole niin ratkaiseva kuin se, miten tosiasiassa eletään.

Arvoisa puhemies! Uusi vanhemmuuslaki sisältää kuitenkin yhteensä 73 viittausta äitiyteen ja yhteensä 144 viittausta isyyteen juurikin näillä termeillä. Kansalaisaloitteen tekijät ovat siinä oikeassa, että sanat ”äiti” ja ”isä” kuvaavat suhdetta lapseen ja niillä on merkitystä. On kuitenkin syytä muistaa, että Suomessa perhekäsitys on muuttunut vuosien saatossa, ja lainsäädännössä, jossa tapahtuneen muutoksen seurauksena pitää pyrkiä yhdenvertaisuuteen, selkeyteen ja tarkkarajaisuuteen, tulee ottaa tämä huomioon.

Muutosta kuvaa hyvin se, että joskus perheeksi on katsottu pelkästään miehen ja naisen avioliitto lapsineen — henkilökohtaisesti ajattelen myös niin. Olen viime aikoina tutustunut suureen perheeseen, jonka äiti ei ole lasten biologinen äiti. Muun muassa onnettomuuden tai sairauden kautta näin voi käydä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

Lainsäädännössä katsotaan yhä yksiselitteisesti, että lapsella voi olla korkeintaan kaksi vanhempaa, useimmiten isä ja äiti, ja että avioliitto muodostaa automaattisesti oletettaman lapsen isästä. Äitiys ja isyys voi tapahtua myös adoption kautta, ei pelkästään biologisin perustein. Kaikessa tässä on ollut kirkkaana mielessä lapsen etu. Ei ole lapsen syytä, jos biologiset vanhemmat ovat kuolleet tai eivät pysty huolehtimaan lapsesta.

Arvoisa puhemies! Edellä olevin perustein näyttäisi selvältä, että äitiys ja isyys ovat kokeneet haaksirikkoa enemmänkin tämän ajan elämäntyylin seurauksena kuin pelkän terminologian seurauksena. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

20.05 **Sari Tanus kd:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitoksia monista hyvistä puheenvuoroista. Haluaisin muutaman kommentin tässä sanoa.

Ensinnäkin tämä kansalaisaloite todellakin on syntynyt tarpeesta. Tässähän sanotaan, että ”edellyttää valtioneuvostoa ryhtymään tarkastelemaan lakeja termien äiti ja isä palauttamiseksi lainsäädäntöön siltä osin kuin näitä termejä on poistettu”. Todellakin viime kaudella, ja oliko jo edellisellä kaudella, tästä käytiin keskustelua tässä salissa. Oli monia pykäläiä, joista allekirjoittaneetkaan eivät olisi halunneet niitä äiti- ja isä-termejä poistettavan tai äitiys- ja isyys-sanoja muuksi muutettavan, puhumattakaan, että puhuttaisiin sitten vain synnyttäjistä ja siittäjistä. Ajattelimme, että tarvittavia pykäläiä voidaan muutoinkin tarkentaa, ilman että sieltä poistettaisiin näitä tärkeitä, arvokkaita nimityksiä, lähtien siitä, että on äiti ja isä ja että äiti on nainen ja nainen on se, joka synnyttää, ja isä on mies. Tässä on monenlaista eri variaatiota, josta keskusteltiin ja joka valitettavasti silloin edellisellä kaudella meni lainsäädäntöön.

Sitten se, mitä haluaisin sanoa siitä, kun tässä viitattiin, että miltä tuntuu vastentahtoisesti lapsettomien kuunnella tätä puhetta. Sanotaan niin, että kansalaisaloitteen tekijät kyllä hyvin suurella kunnioituksella ovat suhtautuneet ja suhtautuvat myös vastentahtoisesti lapsettomiin, koska heidän joukossaan on vuosia myös tästä haasteesta kärsineitä. Tämä kyllä ottaa senkin asian huomioon, ja myös tämä hallitus ottaa sen huomioon. Siellä Säätytalolla itse istuin sellaisessa pöydässä, jossa saatiin kirjaus myös sinne hallitusohjelmaan, että tämä hallitus tekee väestöpoliittisen selonteon, niin kuin on toimiin jo ryhdyttykin. Selonteko syntyvyydestä on hiljakkoin tullut ja nimenomaan väestöpoliittinen selonteko, jossa tarkastellaan erilaisten lapsiperheiden tarpeita, hyvinvointia, myös yksinhuoltajaperheiden ja lapsettomien perheiden tilannetta. Pyrittäisiin tarkastelemaan tekijöitä, joilla saataisiin syntyvyyttä nousuun ja nimenomaan sillä tavalla, että jokainen voisi saavuttaa sen lapsiluvun, mikä toiveissa on. On totta, että perheiden hyvinvointi, opiskelun ja perheen yhteensovittaminen, työelämän ja perheen yhteensovittaminen ja kaiken kaikkiaan lasten ja lapsiperheiden arvostaminen tässä yhteiskunnassa, positiivisesti heihin ja lapsiin ja nuoriin suhtautuminen, kaikki nämä, tietysti vaikuttavat. Ja toivomme kyllä, että me saisimme tässä yhteiskunnassa semmoisen positiivisen väestöpoliittisen keskustelun aikaiseksi, että voisimme myös Suomen syntyvyyden saada käännettyä ja nimenomaan sillä tavoin, että kun me tiedetään, että suurin osa suomalaista edelleen toivoo perheellistymistä, toivoo ainakin kahta lasta ja yllättävän moni toivoo kolmea lasta tai enemmän, niin se voisi olla mahdollista myös tämän päivän Suomessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

20.08 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa puhemies! Vastaan nopeasti nyt edustaja Tanukselle sen verran, että yrititte kääntää tätä kritiikkiä, jonka pöntössä annoin, kansalaisaloitetta kohtaan, kun kritiikki oli kohdistettu nimenomaan täällä käytyyn keskusteluun. Että sellainen pieni korjaus tähän.

Mutta kun tässä on nyt tullut näitä tiettyjä lakeja ja käsitteitä ja termejä mainittu, niin tehdään nyt tällainen nopea kertaus vielä.

Siis vanhemmuuslain, joka koskee äitiyden ja isyyden juridista toteamista, vahvistamista tai kumoamista, yhteyksissä käytetään termejä ”äitiys”, ”äiti” sekä ”isyytys” ja ”isä”, kuten aiemminkin. Ja kuten aikaisemmin mainitsin, tässä laissa mainitaan isä-sana ainakin 30 kertaa.

Sitten täällä ovat nousseet esiin siittäjä ja synnyttävä ja verbi ”siittäminen”. Siittämisestä laissa puhutaan säännöksissä, jotka koskevat juridista isyyden määrittelemistä, kuten edeltäneissä laeissa, ja tätä on kaiketi jatkunut niin kauan kuin isyyttä on määritelty laissa.

Sitten oli tämä raskausraha, josta koettiin kanssa täällä uhkaa, että se vie tämän äiti-käsitteen kohti turmiota. Raskausrahaa maksetaan lain sanamuodon mukaan tulevalle äidille, eli siinäkin tulee äiti-sana.

Ja sitten oli vielä translaki, ja siinäkin laissa käsitteet ”isä” ja ”äiti” ovat mukana.

Minä nyt yritän vielä kerran alleviivata sitä, että eivät nämä lait mihinkään tästä katoa, ja minä en myöskään tykkää siitä, että täällä on myös vähän niin kuin aliarvioitu lapsia, että he toivottavat kohta hyvää synnyttäjän päivää ja hyvää siittäjän päivää, mikä on minun mielestäni aika löperö veto tässä keskustelussa, ja tähän, edustaja Tanus, viittasin sillä, mitä tuolla pöntössä sanoin keskustelun arvottomuudesta.

Eli en usko, että tässä nyt on niin isoa riskiä kuin mitä annetaan ymmärtää, mutta on hyvä, että tästäkin on pystytty käymään demokraattisesti keskustelu täällä ja jokainen on saanut sanoa sanottavansa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

20.11 **Jessi Jokelainen vas:** Arvoisa puhemies! On kommentoitava vielä lyhyesti, että kun tässä on nyt aika monta kertaa argumentoitu, että tuntuu joidenkin mielestä jotenkin hölmöltä tai tarpeettomalta, että pienen vähemmistön ehdoilla on tehty joitain poliittisia valintoja tai muutoksia tai niin edelleen, niin haluaisin muistuttaa, arvon eduskunta, että meillä on olemassa kokonainen puolue, joka perustuu pienen vähemmistön etujen ajamiselle, ja sen puolueen nimi on RKP. Eli en pidä yleisesti ottaen kovin kannatettavana argumenttina oikeastaan missään tilanteessa perustella jonkin muutoksen tai asian tarpeettomuutta sen pienuudella tai vähäisyydellä.

”Äiti” ja ”isä” ovat kyllä eittämättä merkityksellisiä ja tärkeitä sanoja. En usko, että kukaan siitä on täällä yhtään eri mieltä. Mutta sitä tässä pohdiskelin vain, että jos esimerkiksi hyvinvointialueen tiedotteessa käytetään ”äidin” sijasta tällaista termiä kuin ”synnyttävä” ja joku tämän myötä sitten kokee identiteettinsä äitinä jollain tavalla horjutetuksi tai loukatuksi, niin en suinkaan tässä halua vähätellä näitä loukatuksi tulemisen tunteita, mutta kyllä silti esittäisin, että joissakin tilanteissa ehkä olisi tarpeen pohdiskella sitä oman maailmankuvansa laajentamista hiukan kauemmaksi sieltä oman navan keskeltä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2024 vp

20.12 **Mikko Polvinen ps:** Arvoisa puhemies! Maailmassa on yli kahdeksan miljardia ihmistä. Kaikilla heillä on biologinen isä ja äiti. Edellisen vihervasemmistohallituksen eetos keskustan tuella on lähtenyt murtamaan äidin ja isän arvokkuutta, merkitystä ja roolia. Muuttuiko isä siittäjäksi ja äiti synnyttäjäksi? Tähän suuntaan Suomi menee, kun woksetus- ja pride-aalto pyyhkii yli luonnonlakien.

Näin Miesten viikolla otan puheen miesten näkökulmasta, kun isä ei ole isä vaan jotain muuta. Samalla viedään arvo isyydeltä, viedään arvo perheeltä. Isän laittaminen alelaariin ja isyyden merkityksen polkeminen myös avioerotilanteissa johtavat siihen, että hyvin kevyesti lapset päätyvät synnyttäjälle. Kun isän arvo on mitätön, niin siittäjä muuttuu maksajaksi.

Vihervasemmiston alennuslaarista löytyy mies, joka tietää, että lapset jäävät erotilanteissa joka 12. kerta miehelle. Ja kun isä on muuttunut maksajaksi, niin hän muuttuu helposti yhtä vähän arvokkaana lapsesta vieraannutetuksi. Termeillä on siis väliä. On pidettävä arvo ja arvokkuus isillä ja äideillä. Termien kunnioitus tuo edes pienen moraalisen veloitteen kunnioittaa isyyttä — ja äitiyttä.

Toivon, että kaikki isät saavat tuntea isyyttä ensi sunnuntaina, lasten isänpäivänä, ettei tämän termistön tarveleminen tuo sellaisia ajatuksia kenellekään, että lapsien ja isien yhteinen aika koetaan arvottomana.

Hyvää miesten viikkoa ja hyvää tulevaa isänpäivää isille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Asian käsittelylle tässä yhteydessä varattu aika on nyt käytetty. Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 20.14.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.57.

Puhemies Jussi Halla-aho: Palaamme hetkeksi asiakohtaan 9.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.